

تحقیق و نگارش: مهدی محسنیان راد
 تهیه فیش‌های اطلاعاتی: ربه سرپرستی هوشنگ عباس‌زاده
 شهلا اردلان
 شهلا خردمند
 ساسانه براهم‌پور
 تنظیم بخش مربوط به ۱۳۵۶: مهتا بخشا
 پرسشگران و تدوین کنندگان اولیه بخش دوم: مسعود آخرت‌دوستی
 رقیه شاکری
 تدوین قسمتی از جداول اولیه بخش دوم: شهلا اردلان

بررسی سینما در ایران (قبل و پس از انقلاب)

مقدمه

عنوان سینما در ایران (قبل و پس از انقلاب) عنوانی است وسیع تر از بررسی که در صفحات بعد خواهید خواند. آنچه که در این تحقیق به آن پرداخته شده در بخش اول نگاهی است کوتاه به وضع سینما بویژه فیلم فارسی در دو سال قبل از انقلاب و سپس رویدادهای کلی مربوط به سینما در ایران طی سالهای ۵۷ تا شهریور ۱۳۵۹. ماه خذ بررسی‌های بخش اول فیش‌های اطلاعاتی بوده که از روزنامه‌های کیهان اطلاعات، صبح آزادگان، جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی مربوط به سالهای ۵۷، ۵۸ و ۵۹ بوسیله پژوهشگران مرکز تحقیقات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی به سرپرستی آقای هوشنگ عباس‌زاده تهیه شده است. ماه خذ بررسی مربوط به یکسال قبل از انقلاب خلاصه‌ای است کوتاه از گزارش پنجاه صفحه‌ای خانم مهتا بخشا دانشجوی دانشکده مذکور در سال ۱۳۵۶ با عنوان "تحقیقی پیرامون بحران در سینمای فارسی" به راهنمایی آقایان دکتر کاظم معتمد نژاد و مهدی محسنیان راد.

ماه خذ بخش دوم این بررسی پرسشنامه‌هایی است که بین ۵۰۴ نفر بوسیله دوتن

از دانشجویان دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی خانم رقیه ضاکی و آقای مسعود آخرت دوست در درس روشهای تحقیق در ارتباطات جمعیتی تهیه شده و در سالن انتظار سینماهای ریولی، پاسفیک، کسری، شهرقصه، مولن روز، انیورسال و شهرتاشا قبل از نمایش فیلم توزیع شده است (برای اینکه دیدن فیلم زمان آزمایش تأثیری بر نگرش کلی پاسخ دهنده نداشته باشد پرسشنامه ها قبل از شروع فیلم توزیع شد). اما نمونه گیری دارای چند اشکال بوده است مثلا افرادی که هرگز به سینما نمیروند در جامعه آماری قرار نگرفته اند و یا نمونه باکل جمعیت تهران احتمالا" تطبیق نداشته است. علاوه بر آن پرسشنامه نیز ایرادهای کوچکی داشته است و با مقایسه نتایج بدست آمده از پاسخ سئوالات یک چهارم و ده میتوان روابطی *Reliability* پرسشنامه را تا حدودی تأیید کرد. در زیر نمونه سئوالات پرسشنامه توزیع شده ماء خذ بخش دوم این بررسی را ملاحظه میکنید:

۱- آیا سالها قبل از انقلاب بیشتر به سینما میرفتید یا حالا ؟

قبلا بیشتر میرفتم حالا بیشتر میروم تفاوتی نکردم چرا ؟

۲- در هر ماه تقریبا چند بار به سینما میروید ؟

۳- از چه نوع فیلمی بیشتر خوشتان میآید ؟

۴- فیلمهایی که بعد از انقلاب من بینیدید جالب تر است یا قبل از انقلاب ؟

بعد از انقلاب قبل از انقلاب چرا ؟

۵- بهترین فیلمی که پس از انقلاب دیده اید کدام است ؟

۶- آیا فیلمهایی که نمایش داده میشود با شرایط امروز جامعه سازگار است ؟ نظرتان را بنویسید :

۷- آیا فیلمهای فارسی که پس از انقلاب تهیه شده را دیده اید ؟ بله خیر اگر بله، نظرتان را درمورد آنها بنویسید ؟

۸- نظرتان را درمورد قیمت بلیت سینما بنویسید ؟

۹- به نظر شما بعد از انقلاب فیلمهای سینما سانسوری میشود ؟ بله خیر اگر بله، بنویسید چه نوع سانسوری ؟

آیا با این سانسور موافق هستید ؟ بله خیر

۱۰- آیا به نظر شما تعداد سینماها پس از انقلاب بیشتر شده ؟ بله خیر چرا ؟

بررسی سینمای ایران (قبل وپس از انقلاب)

خلاصه گزارش

بخش اول

* سینمای فارسی در سال ۱۳۵۶ در تاریخ سینما در ایران برای نخستین بار دچار بحران ویژه ای شد که ناشی بود از نامناسب بودن محتوای فیلم های فارسی ، بالا رفتن هزینه تولید فیلم ، ثابت بودن قیمت بلیط سینما ، وجود انواع مالیات^{تها} و هزینه های جنبی ، افزایش نرخ آگهی فیلم در تلویزیون ، به دلیل یکسان بودن میزان مالیات (عوارض) فیلم های فارسی و خارجی ، عدم توانایی رقابت فیلم فارسی با فیلم خارجی ، خودداری سینماهای خوب کشور از نمایش فیلم فارسی ، عدم دسترسی فیلم فارسی به بازارهای بین المللی ، عدم حمایت دولت از فیلم فارسی از طریق پرداخت وام و یا جبران زیان ، رقابت تلویزیون با سینما و از همه مهمتر سانسور شدید بر روی فیلم .

* در نیمه اول سال ۱۳۵۷ ، سینماهای تهران بعلت بحران مالی حواستار افزایش قیمت بلیط سینما شدند و بعلت عدم توجه به این خواسته آنان ، سینماها اعتماد کردند .

* در سال ۱۳۵۷ ، سینماهای کشور مورد خشم انقلابیون قرار گرفته و بسیاری از آنها به آتش کشیده شدند .

* پس از انقلاب هریک از گروه های مسئول و یا غیرمسئول ، نظرات ویژه ای را در مورد ادامه کار سینماها ارائه کردند . فیلم های سکی بطور کلی از اکران خارج شد ، بتدریج فیلم برداری از فیلم های جدید فارسی آغاز گردید . مقامات مسئول از سینماها میخواستند که فیلم های خوب فرهنگی با محتوای قابل نمایش ارائه دهند . تعدادی از سینماها بنفع مستضعفین در اختیار بنیاد مستضعفین قرار گرفت ، پروانه نمایش برخی از فیلم ها بعلت بدآموزی لغو و دستور تعطیل سینماهای کشور برای چند روزی صادر شد و سرانجام بدنبال برگزاری سمیناری با حضور نماینده دفتر امام و سی و سه سازمان و گروه ، طرحی برای آینده سینمای ایران تهیه شد ، اساس این طرح انحلال انجمن سینما داران و انجمن واردکنندگان و انجمن تهیه کنندگان فیلم و تشکیل بنیادی با نام بنیاد سینمایی جمهوری -

اسلامی ایران بود. در این طرح که هشت پیشنهاد کلی ارائه شده نظامی جدید برای سینما در ایران طرح ریزی شده است.

بخش دوم

* ۳۴/۲ درصد مردم گفته اند که پس از انقلاب بیش از قبل از انقلاب به سینما میروند

۳۰/۷ درصد گفته اند کمتر میروند و ۳۵/۱ درصد پاسخ داده اند که تفاوتی نکرده

(علل این پاسخ ها در متن کامل گزارش توضیح داده شده است)

* ۶۶/۴ درصد پاسخ دهندگان گفته اند که فیلم هایی که بعد از انقلاب میبینید -

جالب تر از فیلم های قبل از انقلاب است و ۳۳/۶ درصد فیلم های قبل از انقلاب را،

جالب تر ذکر کرده اند (دلایل این پاسخ ها در متن کامل گزارش توضیح داده شده

است)

* از میان پاسخ دهندگان بیشترین گروه را آنانی تشکیل میدهند که در ماه

حداقل یکبار به سینما میروند (۲۷/۶٪) میانگین دفعاتی که به سینما میروند ۱۲/۳ است

* فیلم های سیاسی و انقلابی بیش از سایر فیلم ها مورد توجه مردم است پس از

آن فیلم های آموزنده و مذهبی و فیلم های پلیسی و جنایی قرار دارد.

* فیلم نبرد الجزایر، زد و شعله از بهترین فیلم هایی بود که پس از انقلاب

مردم دیده اند.

* گروه بیشتری از مردم معتقدند که فیلم هایی که بعد از انقلاب در سینماها

نمایش داده میشود با شرایط امروز جامعه سازگار است.

* ۶۵/۵ درصد مردم فیلم های فارسی پس از انقلاب را ندیده اند، ۴۰ درصد از

افرادى که اینگونه فیلم ها را ندیده اند به آنها امتیاز خوب داده اند.

* ۸۳/۳ درصد مردم قیمت بلیط سینماها را گران ذکر کرده اند.

* ۸۰ درصد مردم معتقدند که در حال حاضر در سینما سانسور انجام میشود. ۷۲/۴ -

درصد از پاسخ این افراد نشانگر این است که معتقدند این سانسور از نوع سانسور

قسمت های مکی، منصرف کننده، تحریک آمیز است و ۱۹/۹ درصد پاسخ ها مبتنی بر

وجود سانسور سیاسی است.

* ۶۱/۵ درصد مردم با آنما از سانسور، در سینما مخالف هستند.

بررسی سینمای ایران (قبل و پس از انقلاب)

بخش اول - رویدادهای سینما در ایران

الف - سال ۱۳۵۶ ، بحران در سینمای فارسی

دگرگونی در اغلب وسایل ارتباط جمعی در ایران در سال ۱۳۵۷ آغاز شد، اما تحول در سینمای کشور بصورت یک بحران از اوایل سال ۱۳۵۶ آغاز گردید.

این بحران ابتدا در زمینه تولید فیلم های فارسی شروع شد. بحران وقتی در سطح عموم مطرح شد که روزنامه کیهان در شماره ۱۶ خرداد آن سال در مقاله مفصلی با عنوان "سینمای ایران می میرد" مساله را مطرح کرد. بدنبال آن، بحث ها و سمینارهای مختلفی در این زمینه تشکیل شد تا جائیکه حتی حزب رستاخیز نیز اقدام به برپائی جلساتی با عنوان "جلسات بررسی مسایل و مشکلات سینمای فارسی" نمود. خانم مهتا بخشا دانشجوی دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی در بررسی که در این زمینه بعمل آورد علل اساسی این بحران را مشخص کرد. در زیر با اشاره به علل مطرح شده بوسیله ایشان توضیحات بیشتری را که از سایر ملاحظه های بدست آمده ملاحظه می کنید:

۱- نامناسب بودن محتوای فیلم های فارسی

۲- بالا رفتن هزینه تولید فیلم

۳- ثابت بودن قیمت بلیط سینما

۴- وجود انواع مالیات ها و هزینه های جنبی از قبیل ۲۰ درصد عوارض شهرداری، ۵ درصد

مالیات، بالا بودن نرخ آگهی فیلم در تلویزیون و .....

۵- عدم توانائی فیلم های فارسی در رقابت با فیلم های خارجی به دلیل یکسان بودن

عوارض فیلم های ایرانی و خارجی نتیجه اعمال این سیاست این بود که نسبت فیلم های

فارسی به فیلم های خارجی در حال نمایش بسیار بود. بطوریکه در سال ۱۳۵۶ در مقابل

۱ - مهتا بخشا، "تحقیقی پیرامون بحران در سینمای فارسی" استادان راهنما: دکتر کاظم معتمدنژاد، مهدی محسنیان راد

۵۰۴ فیلم خارجی که به کشور وارد شد ۵۰ فیلم ایرانی تهیه گردید. به این ترتیب فقط ۹ درصد فیلم های تولیدی و وارداتی سال ۱۳۵۶ را فیلم فارسی تشکیل میدادند. این ترتیب از ۵۵۴ فیلم سال ۵۶، ۱۶۹ فیلم آمریکائی (۳۰/۵ درصد)، ۱۳۶ فیلم ایتالیائی (۲۴/۵ درصد)، ۵۰ فیلم ایرانی (۹/۰ درصد)، ۴۱ فیلم انگلیسی (۷/۴ درصد)، ۴۱ فیلم هندی (۷/۴ درصد)، ۳۰ فیلم مشترک (۵/۴ درصد)، ۲۵ فیلم فرانسوی (۴/۵ درصد)، ۱۵ فیلم ترکی (۲/۷ درصد) و ۴۶ فیلم سایر کشورها (۹/۶ درصد) شامل ۱۱ فیلم هنگ کنگی، ۷ ژاپنی، ۷ فیلیپینی، ۶ روسی، ۳ مکزیکی، ۳ اسپانیائی، ۳ یونانی، ۲ آلمانی، ۲ مصری، یک یوگسلاوی و یک فیلم برزیلی (۲ مارها به نقل از روزنامه رستاخیز شماره ۹۸۱) .

به این ترتیب در حالیکه فیلم فارسی روبه اضمحلال میرفت، فیلم های خارجی از بازاری وسیع در ایران برخوردار شده بود. سرپرست امور سینمایی کشور، فروردین سال ۱۳۵۹ در مصاحبه ای با روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۲۵۵ اظهار کردند که کمپانی های خارجی با دادن رشوه به مقامات و حتی کارمندان ساده، سینما های کشور را در دست داشتند و در نتیجه سینماها در تسخیر فیلم های خارجی بود.....

۶- خودداری سینما های خوب کشور از نمایش فیلم های فارسی (با اینکه وزارت فرهنگ و هنر سینما های شمال شهر ولوکس را ملزم به نمایش حداقل دو فیلم فارسی در سال نموده بود، اغلب سینماها از این کار خودداری میکردند).

۷- عدم دسترسی فیلم فارسی به بازارهای بین المللی

۸- عدم حمایت دولت از فیلم فارسی از طریق پرداخت وام و یاجبران زیان

۹- رقابت تلویزیون با سینما (طبق تحقیقی که سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران در سال ۱۳۴۷ بعمل آورد ۲۹ درصد از پاسخ دهندگان اظهار داشته بودند که از موقعیکه تلویزیون خریدارند کمتر به سینما میروند).

۱۰- سانسور شدید برای فیلم

در مورد آخرین علت یعنی سانسور شدید بر روی فیلم، به نقل از گزارش خانم

بخشا، لازم به توضیح است که در آن سال ها، کمیسیون بنام کمیسیون ممیزی فیلم در وزارت فرهنگ و هنر با حضور نمایندگان وزارتخانه مذکور، وزارت اطلاعات و جهانگردی، وزارت آموزش و پرورش و شهرداری کل کشور وجود داشت. این افراد طبق

آئیننامه ممیزی (مصوب سوم مرداد ۱۳۴۴) فیلمنامه را بررسی و در صورت صلاحیت، آنرا تصویب می‌کردند. در این مرحله ممکن بود که اعضای کمیسیون اظهار نظر کنند که قسمتی از فیلمنامه باید بصورتی دیگر تغییر یابد. بهر حال پس از آنکه فیلمنامه مطابق سلیقه و نظر کمیسیون آماده می‌شد در صفحه آخر آن جمله (تصویب قطعی منوط به دیدن فیلم است) مهور می‌گشت.

در بسیاری از شرایط نیز فیلمنامه‌ها با جملاتی از قبیل (این قصه را مردم نخواهند پسندید) یا (هدف و پیام کافی ندارد) وغیره رد میشد.

فیلمنامه‌هایی که تصویر قطعی آن منوط به دیدن فیلم بود و در واقع مرحله اول سانسور را گذرانده بود پس از اینکه ساخته و آماده نمایش می‌شد باید به نظر کمیسیون ممیزی میرسید. در این مرحله برخی از فیلم‌ها مجدداً " سانسور میشدند و حتی در مواردی نیز فیلم غیر قابل نمایش تشخیص داده می‌شد و دلایلی از قبیل "غیر اخلاقی" " بدآموز"، "ابتذال" و یا " مخالف با مصالح اجتماعی" برای آن‌ها مطرح می‌گشت. کیهان شماره ۱۰۵۰۱ نوشت که فیلم ایرانی دایره مینا که برنده جایزه اول فستیوال تهران شده بود مدت دو سال نتوانست اجازه نمایش در اکران عمومی را بگیرد و با کیهان شماره ۱۰۵۲۳ لیست تعدادی از فیلم‌هایی را که به دلیل سانسور اجازه نمایش نگرفتند ذکر کرد. معلوم شد بسیاری از فیلم‌ها اجازه ورود نیافته‌اند (مانند فیلم لوکی لوجیانو که برنده اول فستیوال تهران شد ولی برای نمایش عمومی توقیف گردید) بسیاری از فیلم‌ها تکه‌تکه شد و حتی تا نیم ساعت آنرا حذف کردند (مانند فیلم کاندیدای سیاه). برخی از فیلم‌ها حتی دوبله شد ولی اجازه نمایش نگرفت (مانند نبرد الجزایر) در همان سال ۱۳۵۶، حدود بیست فیلم فارسی که با سرمایه‌های نزدیک به ۱۵۰ میلیون ریال ساخته شده بود به علت تشخیص کمیسیون ممیزی، غیر قابل نمایش تعیین شد و پروانه نمایش برای آنها صادر نشد. به این ترتیب وحشت از دست دادن سرمایه به خود سانسوری بسیار قوی تهیه کنندگان فیلم فارسی کمک میکرد. به مجموعه این سانسورها سانسور بی نظیری نیز اضافه میشد که به نقل از کیهان شماره ۱۵۶۴۸ از بی نظیرترین موارد در جهان بود. این سانسور از سوی مقامات با نفوذ محلی انجام میشد به این ترتیب که چه بسا فیلمی که از کمیسیون ممیزی پروانه نمایش گرفته بود در شهر دور افتاده‌ای به تشخیص شهردار، نماینده حزب، مالک و ..... غیر

بین ترتیب

میداد به

فیلم

لیستی

۲۵ فیلم

(۶/۹ درصد)

ی

لم برزیلی

ی خارجی

فروردین

که

های کشور

....

فرهنگ

در سال

بران در سال

که

رش خانم

فیلم

سات و

ادب طبق

قابل نمایش تشخیص داده می‌شد.

ب- سال ۱۳۵۷، اعتصاب سینماها

اوایل تیرماه ۱۳۵۷، درحالی‌که هنوز گاه‌گاهی بحث درباره مشکل حل نشده بحران در سینمای فارسی مطرح می‌شد روزنامه‌ها خبر از مساله تازه‌ای درباره مشکل سینما مطرح کردند. ابتدا سینماداران از مقامات محلی خواستند که به مشکلات سینما در ایران رسیدگی شود. آنها تقاضای افزایش قیمت بلیط سینما و ایجاد امنیت بیشتر برای حفظ سینماها را مطرح کردند اما بدنبال آنها، انجمن واردکنندگان فیلم و سپس انجمن تهیه‌کنندگان فیلم اعتراض خود را به عدم توجه مقامات مملکتی در مورد مشکلات سینما در ایران مطرح کردند. بحث درباره سانسور در سینما برای نخستین بار به‌صراحت و با ذکر جزئیات مطرح شد. ظاهراً " فضای باز سیاسی" در پرده‌داری‌های مذکور نقش داشته هنگامی که سینماداران با عدم رسیدگی مسئولان دولتی مواجه شدند اعلام کردند که از ۵۷/۴/۱۱ چهارصد و بیست سینمای کشور را بعنوان اعتراض تعطیل خواهند کرد. بدنبال مهلت‌ها و اتمام حجت‌های بعدی که داده شد سرانجام روز ۵۷/۴/۲۶، یکصد و هشت سینمای تهران اولین اعتصاب عمومی خود را آغاز کردند. اما این اعتصاب بیش از یکروز بطول نیانجامید و فردای اعتصاب، سینماداران یک مهلت دو هفته‌ای به مسئولان کشور دادند.

سخت‌گویی دولت اعلام کرد که دولت در مورد مساله قیمت بلیط دخالت نخواهد کرد، مردم و سینما داران خودشان باید بتوافق برسند. وزیر فرهنگ و هنر اظهار داشت که وزارت فرهنگ و هنر بقطر عدم کفایت سینماها در عرضه خدمات و فیلم خوب دیگر حاضر نیست در افزایش قیمت بلیط از آنها دفاع کند. (اطلاعات شماره ۱۵۶۴۶) سه هفته قبل از آن وزیر فرهنگ و هنر گفته بود: "سینمای ما باید سینمای عصر انقلاب (انقلاب سفید شاه و ملت) باشد و سینماگر هم باید اندیشه‌ای در سطح انقلاب کشورمان داشته باشد البته رسیدن به این آرمان دشوار است. اما به کوشش‌های خود ادامه می‌دهیم زیرا اعتقاد داریم باید خود را در چهارچوب انقلاب پیدا کنیم.

در همان روزها دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی وزارت فرهنگ و هنر نتایج نظر سنجی را که در همان سال (۱۳۵۶) بر روی ۳۹۱۷ تن از ساکنان شهرهای تهران، تبریز، کرمان و مشهد انجام داده بود منتشر کرد (رستاخیز ۹۷۲) بموجب این بررسی ۷۵ درصد

از تماشاگران سینما کمتر از سی سال داشتند، از مجموع تماشاگران مورد بررسی ۳۵/۷ درصد قیمت بلیط سینما را گران، ۵ درصد ارزان، ۵۸/۳۰ درصد معمولی و مناسب اعلام کرده و ۱/۵ درصد نیز به سؤال پرسشگران پاسخ ندادند.

سرانجام دهم مرداد ۱۳۵۷، اعتصاب عمومی سینماها آغاز شد. این اعتصاب همگانی همزمان با سه روز تعطیل عمومی در کشور بود. تلویزیون در مقابله با این اعتصاب ظرف سه روز مذکور شش فیلم سینمایی را صبح و شب به نمایش درآورد. بی‌اعتنایی مردم به این اعتصاب، برای دست‌اندرکاران سینما تعجب‌انگیز بود. روزنامه‌ها رستاخیز شماره ۹۸۳ علل این بی‌اعتنایی را "عدم رضایت مردم از فیلم‌ها، سفره روزه مردم به خارج از تهران و وجود برنامه‌های تلویزیونی دانست". به این سه عامل جو آنروزهای جامعه را نیز میتوان اضافه کرد. یکروز پس از اعتصاب هشت روزه، دو سینمای مولن روز و تاج در تهران اعتصاب را شکستند اما به‌خلاف انتظار آنان، بیش از چند ردیف از صندلی‌های این دو سینما بوسیله تماشاگران پر نشد و این نیز تا بی‌پایان بود بر بی‌اعتنایی و بی‌توجهی مردم به این اعتصاب.

سرانجام پس از ۹ روز، روز ۱۸ مرداد، ده روز قبل از حریق سهمگین سینما رکس آبادان، بدنیاال توافقی که صاحبان سینماها یا مسئولان وزارت فرهنگ و هنر در زمینه افزایش قیمت بلیط سینما بعمل آوردند اعتصاب پایان یافت.

ج - سال ۱۳۵۷، آتش‌سوزی سینماها و مطالعات فرهنگی

هفتم فروردین ۱۳۵۷ سینما استیل واقع در جوادیه تهران از سوی انقلابیون به آتش کشیده شد، فردای آنروز سینما بیتا در شهرکاشان طعمه حریق شد. شش روز بعد سینمای ورامین و بدنیاال آن سینماهای شهر فرنگ مورد حمله قرار گرفت و سینما کسری تهران به آتش کشیده شد.

فواصل نزدیک این آتش‌سوزی‌ها نشانه‌هایی از عمدی بودن آتش‌سوزی داشت.

نیمه شب ۵۸/۵/۲۷ سینما آریای مشهد دچار آتش‌سوزی شد. در این حریق سه نفر کشته و چهار نفر مجروح شدند. فردای آنروز در حریق سینما رکس آبادان چند صد نفر کشته شدند. یکروز بعد سینما آتلانتیک تهران و سینما پارامونت شیراز دچار حریق شد.

علاوه بر هشت سینمایی که اسامی آنها ذکر شد مرکز تحقیقات دانشکده علوم

نشده
مشکل
ت سینما
بیشتر
لم و سپس
مشکلات
صراحت
قش داشته
علام کردند
رد، بدنیاال
ت سینمای
وز بطول
دادند.
واحد
اشت که
گر حاضر
هفته
ب (انقلاب
اشته باشد
زیرا
هنر تاج
ران، تبریز
سی ۷۵ درصد

ارتباطات اجتماعی توانست از مدارک پراکنده اسامی بیست و هفت سینمای دیگر را که در طول انقلاب به آتش کشیده شدند بشرح زیر بدست آورد:

سینماهای آتلانتیک، پرسپولیس، دیاموند، امپایر، پارامونت، کاپری، میامی کریستال و نیتون تهران. سینماهای دریای نور، دیانا، ایران، آریا و شهر فرنگ تبریز. سینمای شهر فرنگ یزد، تاج و کورش ملایر، فردوسی تربت حیدریه، شهر فرنگ مشهد، کاپری و مولن روز گرگان، رنگین کمان و شهناز خرم آباد، کورش فیروز آباد آریانا اهر، سانترال تربت جام، کریستال رضایه.

انجمن سینما داران کشور در شماره ۱۰۷۵۶ مورخ ۵۸/۴/۲۳ روزنامه کیهان اعلام کرد که در جریان انقلاب ۱۳۰ سینمای کشور طعمه حریق شده که ۲۲ سینما در تهران و ۸۸ سینما در شهرستان ها بوده است. به این ترتیب با توجه به آمار سینماهای کشور در قبل از انقلاب که ۱۰۸ سینما در تهران و ۳۱۲ سینما در شهرستان ها وجود داشته میتوان گفت که در طی انقلاب ۲۸/۶ درصد سینماهای کشور (۲۹/۶ درصد سینماهای تهران و ۲۸/۲ درصد سینماهای شهرستانها) طعمه آتش شدند.

دسینما پس از ۲۲ بهمن ۱۳۵۷

یک هفته پس از پیروزی انقلاب، آندسته از سینماهایی که در طول انقلاب دچار آتش سوزی نشده بودند بتدریج شروع بکار کردند. سینما شهر قشنگ تهران با ارائه فیلم "ساعت ۲۵ جز" اولین سینماهایی بود که کار خود را آغاز کرد. این سینما اعلام کرد که برآیند نظرات آیات عظام تنها به نمایش فیلم های برجسته سینمایی مبادرت خواهد کرد و هیچگونه فیلمی که خلاف اخلاق عمومی باشد به نمایش نخواهد گذاشت تا بلروهایی حاکی از گفته های امام خمینی و آتای قطب زاده رانیز درباره سینمای سر در سینما نصب کرده بود.

پس از آن بتدریج تعدادی از سینماهای کشور که مالکان آنها جزء افسرادی بودند که به حکم دادگاه های انقلاب امرال آنها صادره شده بود به مالکیت بنام مستضعفین درآمد. این سینماها در تهران عبارت بودند از آفریقا (آتلانتیک سابق) البرز، سینه موند، رکس، همای، کوچ (قصر طلائی سابق) شبرقعه، شهر فرنگ، گلین (گلدن سیتی سابق) و نیاگارا.

دوماه پس از پیروزی انقلاب، شورای موقت فیلم و سینما در وزارت فرهنگ و هنر تشکیل شد. بنیان گذاران این شورا اعلام کردند که هدف از تشکیل شورا این است که سینما در دست یک گروه خاص نبوده و در جهت خدمت به مردم حرکت کند. هفتم تیرماه ۵۸ شورای مشترک سندیکای هنرمندان و کارکنان سینمای ایران در یک گزارشی بسیار مفصل مسایل گذشته سینما را برای مسئولان وزارت فرهنگ و هنر ارسال کرد. فردای آن روز اعلام شد که هیچ سینمایی حق ندارد فیلم های صرفاً کاراته‌ای را به نمایش بگذارد. ۱۳۰ تیرماه، سرپرست مرکز سینمایی و سمعی و بصری کشور اعلام نمود که تهیه کنندگان فیلم آزاد هستند و می‌توانند با آسایش خاطر در زمینه تولید فیلم سرمایه‌گذاری کنند و هر سوزهای را که خودشان تشخیص بدهند انتخاب نمایند. سناریست‌ها در نوشتن قصه‌های فیلم آزاد هستند و کارگردانان خوب که پیش از این درگیر قواعد و ضوابط ناهنجار سینمایی وزارت فرهنگ و هنر بودند می‌توانند بطور آزاد، کاملاً آزاد، بکار خود بپردازند. سرپرست مرکز سینمایی و سمعی و بصری کشور در انتهای اظهار داشتند که ما دیگر بررسی ساریو نخواهیم داشت (اطلاعات شماره ۱۵۸۹۶).

۵۸/۴/۲۳، از نمایش فیلم کم‌دی " شیرتروشی " در کاوشان و فیلم ضدفاشیستی

" پشت سیم خاردار " در اصفهان بوسیله مقامات معلی جلوگیری شد (کیهان ۱۰۷۵۶). همان روز سرپرست اداره ترویج و نمایش فیلم در وزارت فرهنگ و هنر اعلام کرده که لیستی از فیلم های خوب و بد تهیه و به واردکنندگان ارائه خواهد شد تا نسبت به وارد کردن فیلم های خوب اقدام گنجه‌شناسان و مطالعات فرهنگی

بدنبال فیلم فریاد مجاهد، از مرداد ۵۸، فیلم برداری از فیلم های جدید فارسی مانند خونبارش، پدر، امیرشاهی برای های آغاز شد.

۵۸/۷/۱۵ بدنبال توقیف فیلم فریاد مجاهد از سوی رادیو تلویزیون، انجمن

تهیه کنندگان فیلم ایرانی، طی نامه‌ای خطاب به آقای نخست وزیر از این بحاله گله و شکایت کرد. در قسمتی از این نامه نوشته شده بود که فیلم ایرانی که کیفیت انقلابی و خط سیر داستانی آن مورد تأیید علمای قم قرار گرفته و با همکاری طلاب علوم دینی صحنه‌های آن فیلم برداری شده بود با حکم دادستان انقلاب بوسیله مسئولان تلویزیون بعنوان فیلمی ضد انقلاب (بدون هیچگونه توضیحی که ضابطه‌های فنی و فرهنگی این اقدام چیست) مبادرت به جمع آوری کپی‌های فیلم نموده و از نمایش جلوگیری کردند (اطلاعات

شماره (۱۵۹۷۰)

۵۸/۱۲/۱۹، شورای مشترک هنرمندان و کارکنان فیلم ایران، اعلام کردند که سینمای شهر قشنگ بعلت نمایش فیلم "احساس داغ" بمدت ده روز تعطیل خواهد شد. این شورا در توضیح این اقدام گفت که فیلم مذکور که در روزنامه‌ها آگهی تبلیغاتی آن چاپ شده قبلاً از طرف انجمن مذکور و شورای بررسی فیلم و سینمای کشور شامل تصفیه شده و سینمای شهر قشنگ حق نمایش و آگهی آنرا نداشته و از ضوابط صنفی تخلف کرده است. شورای مذکور بدنبال این اقدام اعلام کرد که صاحبان سینماها و صاحبان فیلم فقط حق آگهی و تبلیغ در مورد فیلم هائی را دارند که موفق به اخذ پروانه نمایش جمهوری اسلامی ایران از اداره ترویج و نمایش وزارت فرهنگ و آموزش عالی گردیده‌اند (اطلاعات شماره ۱۶۰۹۴).

در همین روزها، دادستان کل انقلاب، هرچندگاه یکبار اخطارهایی به سینماها داده و از آنها میخواستند که فیلم‌های خوب فرهنگی با محتوای قابل نمایش ارائه شود. سرانجام ۵۹/۱/۱۷ از سوی دادستان کل انقلاب طی حکم شماره ۲۰۰۴۲۷ به بنیاد مستضعفین اجازه داده شد که به تشخیص آن بنیاد و با رعایت کلیه موازین شرعیه نسبت به در اختیار گرفتن سینماهای کشور اقدام لازم بعمل آید. متن این دستور که در شماره ۱۶۱۱۷ روزنامه اطلاعات عیناً چاپ شده بشرح زیر است:

بنیاد مستضعفین
رویکرد گام‌های علمی و مطالعات فرهنگی
دادستانی کل انقلاب جمهوری اسلامی ایران در مدد رفع قساد و فحشاء در کلیه سطوح است و اماکن فرهنگی قابل استفاده عموم نباید در اختیار ارکان قابل اعتمادی باشد تا جنبه بی‌شرفی دین مبین اسلام تقویت گردد و در ضمن منافع حاصل از این اماکن در اختیار بهبود فرهنگ یا شرایط زیستن مستضعفین قرار گیرد.

در اجرای این منظور به بنیاد مستضعفین اجازه داده می‌شود که به تشخیص آن بنیاد با رعایت کامل موازین شرعیه نسبت به در اختیار قرار گرفتن سینماهای کشور اقدام لازم بعمل آید. مقتضی است نتیجه اقدامات در هر مورد به دادستانی کل انقلاب جمهوری اسلامی ایران گزارش شود.

معاونت این خبر، دفتر دادستانی کل انقلاب خبر مصادره سینماهای کشور را

تکذیب کرده و اعلام نموده که تنها به چند سینما اخطار شده که از نمایش فیلم های مبتذل و بدون اجازه خودداری شود و سینماها کمکان در اختیار مالکین آن قرار دارد. (کیهان شماره ۱۰۹۷۲).

۵۹/۱/۲۶ اعلام شد که کلیه سینماهای اصفهان به دلیل آنکه در جهت خلاف شرع مقدس اسلام فعالیت دارند به نفع خانواده شهدای گلگون کفن اصفهان مصادره شدند (اطلاعات شماره ۱۶۱۱۸).

همان روز دادستان کل انقلاب در مصاحبه ای با روزنامه کیهان اعلام کرد که سینماها مصادره نشده بلکه بنیاد مستضعفین در مورد مالکین آنها تحقیق خواهد کرد و سینماهایی مصادره خواهد شد که در اشاعه فحشاء و برنامه های خلاف شرع دست داشته باشند و به چنین کاری مبادرت ورزند. در غیر این صورت سینماها در اختیار مالکین آنها باقی خواهد ماند. (کیهان شماره ۱۰۹۷۲).

۵۹/۳/۶ بنیاد مستضعفان اهواز طی اطلاعیه ای اعلام کرد که با توجه به حکم دادستانی انقلاب هفت سینمای شهرا هواز - این لانه های فساد - مصادره شد (اطلاعات شماره ۱۶۱۵۲).

۵۹/۳/۳۱ از سوی دایره مبارزه با منکرات فیلم " همسفر " توقیف شد. حاکم شرع اعلام کرد که بزودی ضوابطی برای نمایش فیلم از سوی اداره ترویج و نمایش مرکز سینمایی کشور و موافقت و نظارت دایره مبارزه با منکرات و نماینده دادستانی انقلاب تهیه خواهد شد (صبح آزادگان شماره ۱۳۱).

۵۹/۴/۱ فیلم " قیصر " طبق حکم دادستانی کل انقلاب و حکم دایره مبارزه با منکرات توقیف شد و نمایش آن برای همیشه در سینماهای کشور ممنوع اعلام گردید. (کیهان شماره ۱۰۵۲۶).

همان روز فیلم های " شلاق " و " ازجان گذشتگان " که بر روی اکران سینماهای مشهد بود به دستور اداره کل فرهنگ خراسان به علت فقدان پروانه نمایش و در برداشتن صحنه های خلاف اخلاق و عفت عمومی توقیف و از نمایش آن جلوگیری شد.

۵۹/۴/۲ سمینار بررسی مسایل و بازسازی سینما با مشارکت سی و چهار سازمان و گروه در محل تالار سینمایی فرهنگ و هنر در تهران شروع به کار کرد. نماینده دفتر امام در مراسم گشایش این سمینار گفتند: " صنعت سینما در گذشته بیشتر به عنوان یک

موضوع اقتصادی تلقی میشد حال آنکه ما می‌خواهیم سینمایی هماهنگ با جمهوری اسلامی و نیازهای اساسی انسان ایجاد کنیم....." (اطلاعات شماره ۱۶۱۷۲).

همزمان با برگزاری این سمینار، سرپرست امور سینمایی کشور طی دو نامه که برای انجمن سینماداران کشور و انجمن واردکنندگان فیلم ارسال کرد از تمام سینماها خواست که بعلمت دخالت ارگان‌های غیر مسئول و فرصت طلب از آنروز (۵۹/۴/۲) کلیه سینماها باید تعطیل شوند تا اولاً "گوشه‌ای از میدان عمل برای این دشمنان قانون اساسی و جمهوری اسلامی بسته شود و ثانیاً" فرصتی فراهم گردد تا شخص ریاست جمهوری در این زمینه اقدامی بعمل آورند (روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۳۱۷).

بدنبال آن مسئول بنیاد هنری مستضعفین اعلام کرد هر سینمایی که تعطیل کند مصادره خواهد شد. ایشان اظهار داشتند: "ریشه دستورالعمل سرپرست امور سینمایی ماجرای توقیف فیلم قیصر بوده است ما این فیلم را برای عده‌ای از مسئولان صاحب صلاحیت و نماینده دفتر تبلیغات امام نمایش دادیم و آنها تأیید کردند که فیلم قیصر بدآموز است" (صبح آزادگان شماره ۱۳۴).

سرپرست امور سینمایی بدنبال این اظهارات اعلام کردند که دستور تعطیل سینماها از سوی یک ارگان دولتی مسئول صادر شده و باید اجرا شود و با توجه به اینکه کلیه پرونده‌های نمایش فیلم باطل اعلام شده شهربانی باید به دلیل نداشتن پرونده نمایش سینماها را تعطیل کند. (اطلاعات شماره ۱۶۱۷۴).

سرانجام سینماهای کشور برای چند روزی تعطیل شد تا اینکه سرپرست امور سینمایی نفو دستور قبلی را صادر کرد.

همزمان با تعطیل سینماها سمینار بررسی مسایل و بازسازی سینما پس از عروج به کار خود پایان داد و برهمنمای مذاکرات سمینار نامه‌ای برای نخست وزیر ارسال نمود در این نامه خواسته شد که انجمن سینماداران، انجمن واردکنندگان و انجمن تهیه کنندگان فیلم مدخل شود، به تعطیل سینماها پایان داده شود و برای بازگشایی مجدد سینماها هیاتی برای بازبینی و مدور پرونده نمایش فیلم‌های موجود تعیین شود و بنیاد سینمایی جمهوری اسلامی ایران با اهداف زیر تشکیل شود:

۱- شناسایی سینما به عنوان یک صنعت از حیث بهره‌گیری درست از تمام امکانات و اعتبارات این صنعت.

۲- انحلال کلیه دوایر فیلم سازی و سمعی و بصری سازمانهای دولتی و تمرکز آن در بنیاد سینمایی جمهوری اسلامی ایران . ۳- تمرکز کلیه وسایل و لوازم سینمایی متعلق به دولت در بنیاد مذکور . ۴- تعیین تکلیف مالکیت سالن های نمایش دشمنه در سراسر کشور بوسیله دولت (مصادره ، ملی کردن و .....) و واگذاری آنها به بنیاد بر اساس ضوابطی که از تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد گذشت . ۵- ورود انواع فیلمهای سینمایی ، تلویزیونی و مستند و تولید فیلم های ایرانی و بخش آنها سوی فیلمهای علمی و تخصصی مورد نیاز مراکز علمی و صنعتی که جنبه انتفاعی ندارد توسط بنیاد . ۶- ورود کلیه مواد خام ، ماشین آلات و غیره مورد نیاز و توزیع آنها بوسیله بنیاد . ۷- ایجاد کمیته ای متشکل از نویسندگان ، افراد صالح اجتماعی ، جامعه روحانیت ، نهادهای انقلابی ، سینماگران متعهد و معتقد به انقلاب اسلامی ایران جهت بررسی نمایشنامه و فیلم نامه ها و ارشاد و راهنمایی کارگردانان و سایر هنرمندان و دست اندرکاران سینما و بازبینی و صدور پروانه نمایش . ۸- ایجاد دفتر پژوهش و کوشش در تحقیق طرح های تولیدی در زمینه تولید مواد خام و ماشین آلات از مواد شیمیایی مورد لزوم در داخل کشور تا حد خودکفایی (روزنامه جمهوری اسلامی شماره ۳۹۴) .

۵۹/۶/۸ ، گزارش بررسی سه ماهه نماینده دفتر امام در شورای مشترک هنرمندان منتشر شد . گویا این گزارش اساس اولیه تشکیل سینما بررسی مسایل و بازسازی سینما بوده است . نماینده دفتر امام در مورد سینما از دید اسلام و سینمای ایران اظهار داشتند : " اسلام هر پیشگامه هنری و صنعتی را که وسیله تقویت بنیه فکری ، اخلاقی فرهنگی ، اقتصادی و بالاخره رشد و تکامل جامعه گردد می پذیرد ، از آن تجلیل و تکریم بعمل می آورد و بعنوان یک وسیله در راه ساختن یک جامعه رشید و متکامل و بوجه آوردن یک مدینه فاضله سخت مورد بهره برداری قرار می دهد که با توجه به این حقیقت حضرت امام خمینی فرمودند : سینما مظهر تمدن است و باید در خدمت این مردم باشد و نیز فرمودند : ما بانفس سینما مخالف نیستیم با فحشاء مخالفیم - بنابراین سینما در صورتیکه عهده دار رسالت عظیم فرهنگی و انسانی خویش گردد ، در جامعه اسلامی میتواند جایگاه و مقام مقدسی داشته باشد و در شکل یک مرکز آموزشی و فرهنگی جامعه را بسوی خیر و صلاح و تعالی و تکامل رهبری کند ..... نتیجه بررسی هایی که انجام شده به این نتیجه رسیدم که مشکلات سینمایی آنقدر ریشه دار است که هرگونه

اقدام جزئی و فرعی برای این پیکره علیل، جزتسکین نمیتواند باشد، بنابراین با یک اقدام زیربنایی باید نظام سینمایی را تغییر داد، تا بدنبال اقدامات دولت در زمینه عدم وابستگی اقتصادی و تشکل انقلاب فرهنگی این هدف نیز در سینما جریان یابد و سینما نیز از چنگال غول استثمار اقتصادی و دیو استعمار فرهنگی نجات یابد، برای این منظور مشکلات را به طرح و بررسی گذاشتیم ..... طرح جدیدی که برای تشکیل بنیاد سینمایی جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد شد تقریباً "حدود هفتاد درصد از مشکلات مورد بررسی قرار گرفت و برای آنها گام مثبت برداشته شد و هم اکنون پس از تلاش سه ماهه برای اجرای مراحل بعدی، در آستانه اقدام سریع و همکاری جدی دولت و حمایت ملت هستیم" (روزنامه اطلاعات شماره ۱۶۲۲۶).

۲۳ مرداد ۵۹، روزنامه کیهان در ستون "گپ تلفنی" از سرپرست مرکز ترویج و نمایش فیلم فرهنگ و هنر سؤال کرد که مشکل سینما در ایران بلاخره به کجا کشید؟ پاسخ شنید: "به هیچ جا، همانطور که بود، هست، نه فیلمی تولید می شود و نه کسی اشتیاقی نسبت به آن نشان میدهد....." سؤال شد که مساله بین فرهنگ و هنر و بنیاد مستضعفان به کجا کشید پاسخ داده شد: "آن هم به جای خود باقی است." (کیهان ۱۱۰۶۸)

بخش دوم - نظر سنجی از مردم درباره سینما

الف - کاهش یا افزایش رفتن به سینما (قبل و بعد از انقلاب) و علل آن

از میان ۵۰۴ تن افرادی که مورد این سؤال قرار گرفتند، که آياسانهای قبل از انقلاب بیشتر به سینما میرفتند یا حالا، ۴۴/۲ درصد اظهار داشته اند که بعد از انقلاب بیشتر از قبل از انقلاب به سینما میروند. ۳۰/۷ درصد گفته اند قبل از انقلاب بیشتر میرفتند و ۳۵/۱ درصد پاسخ دادند که تفاوتی نکرده است.

از میان ۱۶۸ نفر افرادی که اظهار داشتند بعد از انقلاب بیشتر به سینما میروند ۷۰ نفر علل این امر را بشرح زیر توضیح داده اند. (۹۸ نفر به این سؤال پاسخ نگفته اند).

۱- فیلم های بعد از انقلاب پرتر و جذابتر شده است

تعداد نفر	درصد
۵۵	۷۸/۶

۲- تفریح کمتر شده و ناچارسینما بیشتر می‌روم ۱۳ نفر ۱۸/۶ درصد

۳- سانسور در سینما کمتر شده است ۲ نفر ۲/۸ درصد

از میان ۱۵۱ نفر افرادی که اظهار داشته‌اند قبل از انقلاب بیشتر به سینما

میرفته‌اند ۷۷ نفر علل آنرا شرح زیر توضیح داده‌اند (۱۱ نفر به این سؤال پاسخ نگفته‌اند).

درصد	تعداد	
۵۱/۲	۲۹ نفر	۱- فیلم های قبل از انقلاب متنوع تر و بهتر بود
۲۸/۹	۲۲ نفر	۲- آنموقع وقت بیشتر داشتم
۶/۶	۵ نفر	۳- سانسور کمتر بود
۵/۲	۴ نفر	۴- می‌ترسم سینما را منفجر کنند
۳/۹	۳ نفر	۵- آنموقع منحرف بودم و آگاهی نداشتم
۲/۶	۲ نفر	۶- آنموقع سینما بهترین تفریح من بود
۱/۲	۱ نفر	۷- فیلمهای سبکی قبلا بیشتر بود

از میان ۱۷۲ نفری که گفته‌اند دفعات رفتن به سینمای آنها قبل و بعد از انقلاب

تفاوتی نگرده ۸۲ نفر علل آنرا ذکر کرده‌اند لازم به توضیح است که عده‌ای از این

افراد به اعتقاد خودشان قبل از انقلاب کم به سینما میرفته‌اند و اکنون نیز مانند

گذشته عمل می‌کنند بنابراین در پاسخ به این سؤال علل کم رفتن به سینما را ذکر

کرده‌اند (۸۸ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند)

۱- وقت برای رفتن به سینما ندارم ۲۸ نفر ۳۳/۳ درصد

۲- به سینما علاقه نداشته و ندارم ۲۰ نفر ۲۳/۸ درصد

۳- هر وقت بیکار باشم می‌روم ۱۵ نفر ۱۷/۹ درصد

۴- همیشه فیلم خوب کم به روی اکران می‌آید ۱۰ نفر ۱۱/۹ درصد

۵- فیلمهای قبل و بعد از انقلاب همیشه بی‌محتوا بوده ۵ نفر ۵/۹ درصد

۶- این تنها سرگرمی من بوده و هست ۴ نفر ۴/۸ درصد

۷- بخاطر وجود سانسور ۱ نفر ۱/۲ درصد

۸- فیلم ها همیشه تجارتي است ۱ نفر ۱/۲ درصد

علاوه بر سؤال شماره یک ، در سؤال شماره ده پرسشنامه ماخذ این بررسی

موضوع افزایش یا کاهش تعداد سینما روندگان بعد از انقلاب در مقایسه با قبل از انقلاب

بصورت این سؤال که آیا به نظر شما تعداد سینما روها پس از انقلاب بیشتر شده نیز مطرح شد. سؤال مذکور از نوع سؤال بسته بود و متاسفانه بجز پاسخ "بلی" یا "خیر" پاسخ دیگری در نظر گرفته نشده بود در حالیکه ضرورت داشت پاسخ سومی بصورت "تفاوتی نکرده" نیز پیش بینی میشد. بهمین جهت تصور می شود افرادی که پاسخ "خیر" را انتخاب کرده اند شامل هر دو گروه افرادی که معتقدند تفاوتی نکرده و همچنین افرادی که معتقدند کمتر شده باشند. ضمناً لازم به توضیح است که سؤال یک رفتار پاسخ دهنده ارزیابی شده و سؤال ده نگرش او.

۴۷/۶ درصد از پاسخ دهندگان به سؤال ده (۵۲ نفر نه این سؤال پاسخ نداده اند) گفته اند که بنظرشان تعداد سینما روها، پس از انقلاب، بیشتر از قبل از انقلاب شده. ۵۲/۴ درصد بقیه به این سؤال پاسخ خیر داده اند که همانطور که گفته شد میتوان استنباط کرد که بنظر گروهی از آنان تفاوتی نکرده و بنظر گروه دیگر کمتر شده است.

از میان ۴۵۲ نفری که به سؤال فوق پاسخ داده اند ۲۹۳ نفر علت پاسخ خود را ذکر کرده اند.

علل افزایش تعداد سینما رندگان

(از نظر آثانی که گفته اند این تعداد افزایش یافته است) تعداد پاسخها

۱- بیکاری مردم و نبودن سرگرمی ۱۴۷ نفر

۲- بهبود شدن کیفیت فیلمها ۱۰۲ نفر

رتال جامع علوم انسانی

علل کاهش تعداد سینما رندگان

(از نظر گروهی از آثانی که گفته اند بیشتر نشده و معتقدند نه تنها تفاوتی نکرده بلکه کاهش یافته)

تعداد پاسخها

۱- سینماها سوخته و تعدادشان کم شده ۱۵ نفر

۲- کیفیت فیلمها مدت را نگذشته شده ۹ نفر

۳- تعداد فیلمها کاهش یافته ۶ نفر

۴- فیلمها مانوس می شود ۵ نفر

۱- کدام فیلم‌ها جالب‌تر است فیلم‌های قبل از انقلاب یا بعد از انقلاب و علل آن

۶۶/۴ درصد پاسخ دهندگان اظهار کرده‌اند که فیلم‌هایی که بعد از انقلاب می‌بینند جالب‌تر از فیلم‌هایی است که قبل از انقلاب دیده‌اند و ۴۳/۶ درصد فیلم‌های قبل از انقلاب را جالب‌تر ذکر کرده‌اند (۵۴ نفر به این سؤال پاسخ نگفته‌اند).

از میان ۲۹۹ نفر افرادی که گفته‌اند بعد از انقلاب فیلم‌ها جالب‌تر شده ۱۲۵ نفر علل آنرا شرح زیر ذکر کرده‌اند. لازم به توضیح است که چون برخی از پاسخ دهندگان بیش از یک علت را گفته‌اند مجموع پاسخ‌ها بیش از ۱۲۵ است.

درصد	تعداد پاسخ‌ها نفر	۱- فیلم‌ها جالب‌تر شده زیرا آموزنده است
۳۷/۷	۸۵	
۳۰/۷	۶۵	۲- چون انقلابی و سیاسی شده است
۱۳/۲	۲۸	۳- چون حالا سانسور نمی‌شود
		۴- چون سطح فکر مردم بالاتر رفته و در نتیجه فیلم‌های جالب‌تری نمایش می‌دهند
۵/۷	۱۲	
۵/۲	۱۱	۵- با محتوا تر شده است
۳/۲	۷	۶- مردم می‌تراست
۲/۸	۶	۷- جالب‌تر شده چون خوب شده
۱/۴	۳	۸- رعایت بعضی از مسایل می‌شود
۱۰۰	۲۱۲	جمع پاسخ‌ها

۸۶ تن از ۱۵۱ نفری که اظهار داشته‌اند فیلم‌های سینماها قبل از انقلاب جالب‌تر بوده دلایل زیر را مطرح کرده‌اند (در مجموع ۹۴ پاسخ).

درصد	تعداد	۱- فیلم‌ها یکنواخت شده
۲۹/۸	۲۸	
۱۵/۹	۱۵	۲- بجز فیلم‌های سیاسی فیلم جالب دیگری نیست
۱۴/۹	۱۴	۳- چون خوب‌تر بودند
۱۱/۷	۱۱	۴- چون حالا سانسور می‌شود
۳/۲	۳	۵- فیلم‌ها بی‌محتوا شده است
۳/۲	۳	۶- فیلم‌ها سگی بود

۳/۲	۳	۷- فیلم فارسی زیاد بود
۱/۱	۱	۸- تعداد سینما زیاد بود
۱۷/-	۱۶	۹- تفاوتی نکرده

ب- دفعات رفتن به سینما در هر ماه

۲۷/۶ درصد پاسخ دهندگان هر ماه یکبار به سینما میروند، ۱۵/۵ درصد دوبار، ۱۰/۹ درصد سه بار، ۹/۸ درصد چهار بار، ۶/۳ درصد پنج بار، ۱/۷ درصد شش بار، ۱/۹ درصد هفت بار، ۲/۱ درصد هشت بار و ۴/۶ درصد در هر ماه ده بار به سینما میروند. ۱۹/۶ درصد از پاسخ دهندگان اظهار داشته اند که هر چند ماه یکبار به سینما میروند. (۲۶ نفر به این سؤال پاسخ گفته اند.)

میانگین دفعاتی که پاسخ دهندگان به سینما میروند ۲/۲ دفعه در هر ماه می باشد.

ج - مردم از چه نوع فیلمهایی خوششان می آید

فیلمهای سیاسی و انقلابی خیلی بیشتر از سایر فیلمها مورد توجه مردم است زیرا از ۴۸۹ پاسخی که به سؤال شماره سه پرسشنامه ما خیز این بررسی داده شده ۱۵۹ نفر (۳۲/۹ درصد پاسخها) مربوط به این نوع فیلمها است. پس از آن فیلمهای آموزشی و مذهبی (۱۳/۶ درصد پاسخها)، علمی و جنایی (۸/- درصد پاسخها) قرار دارد. سایر پاسخها که اغلب دارای جهت های پائین است به شرح زیر است:

فیلمهای سیاسی و اجتماعی ۷/۳ درصد، فیلمهای عشقی ۶/۱ درصد، فیلمهای هندی ۴/۹ درصد، فیلمهای کمدی ۴/۵ درصد، فیلمهای علمی ۲/۶ درصد، فیلمهای مکتبی ۲/۴ درصد، فیلمهای وسترن ۱/- درصد، فیلمهای ترسناک ۰/۸ درصد، و فیلمهای هنری ۰/۲ درصد، علاوه بر این ۳/- درصد فیلمهای با محتوا، ۲/۲ درصد فیلمهای خارجی، ۱/۸ درصد فیلمهای ایرانی، ۰/۶ درصد فیلمهای عظیم و پرخرج، ۰/۶ درصد فیلمهای بدون ساختار و ۰/۴ درصد فیلمهای مستند را بعنوان فیلمهایی که خوششان می آید ذکر کرده اند.

۷/۴ درصد پاسخ دهندگان پاسخ داده اند که نوع فیلم برایشان تفاوتی ندارد.

د- بهترین فیلمهای پس از انقلاب از نظر مردم

فیلم " نبرد الجزایر " از سوی ۶۷ تن از پاسخ دهندگان بعنوان بهترین فیلمی که پس از انقلاب دیده اند تعیین شده است. فیلمهای " زد " (انتخاب ۵۵ نفر)، شعله (انتخاب ۴۴ نفر)، حکومت نظامی (انتخاب ۳۴ نفر)، محمد (ص) (انتخاب ۳۱ نفر) جانبازان فلسطین (انتخاب ۱۳ نفر)، چکووارا (انتخاب ۱۰ نفر) و شب روی شیلی (انتخاب ۷ نفر) از دیگر فیلمهای انتخاب شده پاسخ دهندگان بعنوان بهترین فیلم پس از انقلاب بوده است. توضیح آنکه ۶۷ نفر از دیگر پاسخ دهندگان سی فیلم دیگر را نام برده اند که بجز فیلمهای مادر، گوزنها، سقوط دیکتاتور، چگونه فولاد آبدیده شد، سوزوای کوچک، سفر سنگ و گاو که هر کدام انتخاب ۵ تا ۶ نفر است بقیه فیلمها انتخاب یک یا دو نفر می باشد که از ذکر آنها خودداری شد.

ه- آیا فیلمها با جامعه امروز ایران سازگار است

به سئوال شماره ۶ پرسشنامه ما خداین بررسی (آیا فیلمهایی که نمایش داده میشود با شرایط امروز جامعه ما سازگار است؟) ۴۷۰ نفر پاسخ داده اند که ۴۶/۴ درصد آنان گفته اند که این فیلمها با جامعه امروز سازگار است، ۲۳/۶ درصد گفته اند تا حدودی سازگار است و ۳۰ درصد اظهار داشته اند که سازگار نیست.

و- نظر مردم درباره فیلمهای فارسی پس از انقلاب

۳۴/۵ درصد از پاسخ دهندگان فیلمهای فارسی پس از انقلاب را دیده و ۶۵/۵ درصد بقیه، آنها را ندیده اند. (۱۱ نفر به این سئوال پاسخ نداده اند) از میان ۱۷۰ نفری که فیلمهای فارسی پس از انقلاب را دیده اند ۱۵۳ نفر نظر خود را درباره این نوع فیلمها بیان کرده اند. ۴۰ درصد آنان گفته اند فیلمهای فارسی پس از انقلاب خوب بوده، ۲۹ درصد

گفته اند تا حدودی خوب بوده و ۳۱ درصد گفته اند بد بوده است. (اگر برای پاسخ‌های خوب نمره بیست، پاسخ‌های متوسط نمره ده و پاسخ‌های بد نمره صفر را تعیین کنیم میانگین نظر مردم درباره فیلم‌های فارسی پس از انقلاب عدد ۱۰/۸ می‌باشد).

ز- نظر مردم درباره قیمت بلیط سینما

با توجه به اینکه تغییر قیمت بلیط سینماها عملاً پس از پیروزی انقلاب انجام شد، و سؤال شماره ۸ پرسشنامه ماخذ این بررسی از پاسخ دهندگان خواسته شد نظر خود را راجع به قیمت بلیط سینما بیان کنند. از میان ۴۸۰ نفری که به این سؤال پاسخ گفته‌اند ۴۰۰ نفر (۳۸/۳ درصد) قیمت بلیط سینماها را گران و ۸۰ نفر (۱۶/۷ درصد) آنرا عادلانه گفته‌اند. (۲۴ نفر به این سؤال پاسخ نگفته‌اند).

ح- آیا در سینما سانسور می‌شود

به سؤال شماره ۹ پرسشنامه ماخذ این بررسی که پرسیده شده بود آیا به نظر شما بعد از انقلاب فیلم‌های سینما سانسور می‌شود، ۴۵۲ نفر پاسخ گفته که ۸۰ درصد آنها پاسخ مثبت و ۲۰ درصد بقیه پاسخ منفی داده‌اند (۵۲ نفر به این سؤال پاسخ نداده‌اند).

از میان ۳۶۰ نفری که گفته‌اند در سینما سانسور می‌شود، ۲۷۰ نفر به این سؤال که چه نوع سانسوری می‌شود پاسخ گفته‌اند. فراوانی جواب‌ها بشرح زیر است (برخی از افراد چند جواب داده‌اند بنابراین تعداد پاسخ‌ها بیش از تعداد پاسخ دهندگان است).

تعداد پاسخها درصد پاسخها

۱- سانسور قسمت‌های سکسی، منحرف‌کننده و تحریک‌آمیز	۲۶۵ نفر	۷۲/۴
۲- سانسور سیاسی	۷۴ نفر	۱۹/۶
۳- سانسور اسلامی و انقلابی	۲۵ نفر	۵/۵
۴- سایر	۸ نفر	۲/۲

به این ترتیب تقریباً ۹۸ درصد افرادی که گفته‌اند در سینما سانسور می‌شود نوع سانسور را سانسور قسمت‌های سکسی، منحرف‌کننده و تحریک‌آمیز ذکر کرده‌اند (چون برخی از پاسخ دهندگان بیش از یک نوع سانسور را ذکر کرده‌اند، تعداد پاسخ‌ها بیش از تعداد افراد است).

از میان ۲۳۹ نفر که موافقت یا مخالفت خود را با سانسور در سینما اعلام کرده‌اند (تعداد این افراد ۲۹ نفر بیش از افرادی که گفته‌اند در سینما سانسور می‌شود) ۲۷۰ نفر یا ۶۱/۵ درصد موافقت خود را با سانسور در سینما اعلام کرده و ۱۶۹ نفر ۳۸/۵ درصد بقیه با این نوع سانسور موافق بوده‌اند (به این سوال ۶۵ نفر پاسخ نگفته‌اند).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

سای
م
نجام
شود
پاسخ
صد
نظر
نها
ن
ست
خ
پاسخها
۷۲
۱۹